

Veszprémi Szakképzési Centrum Ipari Szakgimnáziumának tananyagfejlesztése

Feladatok tanulási nehézséggel küzdő középiskolások fejlesztéséhez

Készítette: Medve Krisztina Violetta

Tartalom

Célkitűzés	3
1. feladatlap	4
2. feladatlap	8
3. Feladatlap	12
4. feladatlap	16
5. Feladatlap	20
6. feladatlap	24
7. feladatlap	29
8. feladatlap	34
9. feladatlap	38
Irodalomjegyzék	42

Célkitűzés

A kilenc feladatlapból álló munkafüzet a kommunikáció és a szövegértés alapját adó részképességek fejlesztését szolgálja. A feladatlapok tanulási nehézséggel küzdő középiskolás diákok számára készültek, akiknek olvasási, és ezáltal szövegértési problémáik is vannak. Mindezek háttérben általában különböző részképesség-zavarok állnak. A munkafüzetet a tanórán kívüli fejlesztő foglalkozások tananyagának szántam, hiszen a részképességek célzott javítása e foglalkozások keretében történik.

Számos részképesség szükséges a megfelelő kommunikációhoz és szövegértéshez, melyek közül a munkafüzet az alábbiakra fordít kiemelten figyelmet:

- beszédészlelés, beszédmegértés
- auditív figyelem és memória
- szerialitás (sorrendiség)
- vizuális differenciálás

Emellett a szókincs bővítése kap nagy hangsúlyt, hiszen az értő olvasás és a kommunikáció elengedhetetlen feltétele a könnyen aktivizálható, gazdag szókincs. Mivel a munkafüzet a tanulásban kíván segítséget nyújtani középiskolás diákoknak, a feladatlapok a 9. évfolyam irodalom és történelem tantárgyainak szókincsére épülnek. Ahogy minden tudományterületnek, úgy az ezekhez kapcsolódó tantárgyaknak is megvan a speciális nyelvezete. Ennek alaposabb megismerése, begyakorlása megkönnyítheti az értő olvasást, ezáltal az adott tantárgy tanulását is.

A történelem tanulásával kapcsolatos nehézségek gyakran a feladatok nem megfelelő értelmezéséből adódnak, ezért külön gyakorlatok vannak a tankönyvben szereplő utasítások, kérdések szókincsének, szerkezetének tanulmányozására.

A tanulás sikerességét a részképességeken túl sok más tényező is befolyásolja, például a tanuláshoz való hozzáállás, motiváció, a megfelelő tanulási technikák, stratégiák. Fontos a saját tanulásról való gondolkodás, az önismeret. A feladatlapok utolsó gyakorlatai e témakörhöz kapcsolódnak, és a szóbeli kommunikáció fejlesztésének érdekében néhány, párokban, illetve kis csoportokban megbeszélendő feladatot is tartalmaznak.

Egy tanári példány is rendelkezésre áll, amely a diktálendő szavakat, szósorokat, mondatokat, valamint a megoldásokat tartalmazza.

1. feladatlap

1. a) Ismételd meg egyenként azokat a szavakat, amelyeket hallasz!
 b) Ismételd el az összes szót, amit hallottál! Próbáld felidézni a szavak sorrendjét is!
 c) Írd le az imént hallott szavakat!

---

2. a) Ismételd meg azokat a szókapcsolatokat, amelyeket hallasz!
 b) Írd le az imént hallott szókapcsolatok hiányzó tagját!

1. _____ keletkezett
2. a _____ kialakulása
3. _____ települések
4. finomabb _____
5. ugrásszerű _____
6. mesterségek _____

- 3) a) Ismételd meg egyenként azokat a szavakat, amelyeket hallasz! (nehéz szavak)
 b) Pótold az előbb ismételt szavak hiányzó betűit!

1. e ____ ö ____ kész ____ és, 2. de ____ oti ____ mus, 3. st ____ usesz ____ zök,
4. an ____ opom ____ fizáció, 5. hi ____ ra ____ hia, 6. inter ____ e ____ tua ____ tás

4. A következő szavak szótagjai felcserélődtek.

- a) Mondd ki helyesen a hallott szót!
- b) Emlékezetből írd le helyesen a szavakat a jelentésük mellé!

szertartás _____

emberek együtt élő csoportja az őskorban _____

műnem, amely egy pengetős hangszerről kapta a nevét _____

szórakoztató irodalom _____

görög mitológiai alak; örökké fiatal, de halandó istennő _____

önálló jogrenddel bíró, politikailag független földrajzi, területi egység _____

5. Gyűjts olyan szavakat, amelyekben szerepelnek az alábbi betűkapcsolatok!

ŐS _____

_____

TÖR _____

_____

MŰ _____

_____

6. Mi a szinonimája az alábbi mellékneveknek? A felsoroltak között mindegyik melléknévhez kettőt is találsz.

1. öntelt	_____	_____
2. sértődött	_____	_____
3. vakmerő	_____	_____
4. tiszteletlen	_____	_____
5. fennhéjázó	_____	_____
6. igazságos	_____	_____

elbizakodott, meggondolatlan, duzzogó, gőgös, elfogulatlan, modortalan, beképzelt, illetlen, jogos, felfuvalkodott, merész, megbántódott

7. a) Húzd alá mindegyik oszlopban az értelmes és helyesen írt szavakat! (Mindegyik oszlopban ugyanaz a szó szerepel kétszer.)

MEZOPOTÁNIA	HIEROLGIFÁK	CILIVIZÁCIÓ
MEZZOPOTÁMIA	HIEGROLIFÁK	CIVLIZÁCIÓ
MEZOPOTIÁNA	HIEROGLIFÁK	CIVILIZÁCIÓ
MEZOPOTÁMIA	HEIROLGIFÁK	CLIVIZÁCIÓ
MEZOPÁTIÁNA	HIEROGLIFÁK	CIVILZIÁCIÓ
MEZOPOTÁMIA	HIERIGLOFÁK	CIVILIZÁCIÓ

b) Egészítsd ki a mondatokat az a) feladat megfelelő szavával!

- A _____ megfejtését megkönnyítette egy-egy uralkodó nevének felismerése.
- _____ a hatvanas számrendszert használták.
- A maja _____ híres művészetéről, építészetéről és matematikai tudásáról.

8. Szóban szó

Írj a megadott két szó közé egy harmadikat úgy, hogy az első szó utótagjaként és a második szó előtagjaként összeolvasva értelmes összetett szót kapj!

pl.: család FA ág (családfa, faág)

- mész _____ korszak
- fény _____ írás
- magán _____ viszonyok
- adós _____ tartás
- pálma _____ eke
- kis _____ térfogat

9. Tedd megfelelő sorrendbe az alábbi szótagokat, hogy értelmes szavakat kapj!

1. LET RÁS RÉSZ FOR	_____
2. DÉNY GYAG A E	_____
3. KÖL SZET ŐS TÉ	_____
4. DEL REN TÉE TE	_____
5. FI MU KÁ MI LÁS	_____
6. TÁS ZI A HÁ SÍ	_____

10. Kösd össze a szókapcsolatok tagjait!

1. zsákmányoló	kőkorszak
2. pattintott	lények
3. felfoghatatlan	járvány
4. engesztelő	életmód
5. természetfeletti	ima
6. pusztító	időtávolság

11.A történelemkönyved feladataiban gyakran találkozol az alábbi igekötős igékkel.

a) Kösd össze az igéket a megfelelő igekötőkkel!

1. állapítsuk	össze
2. vessük	rá
3. támasszuk	végig
4. vázoljuk	alá
5. mutassunk	meg
6. gondoljuk	fel

b) Az a) feladat igéi felszólító módban vannak. Írd át őket kijelentő módba! (A személy és a szám ugyanaz maradjon!)

1. _____	4. _____
2. _____	5. _____
3. _____	6. _____

12. Egészítsd ki a kérdéseket a megfelelő kérdőszóval!

1. _____ jellemeznéd magad, mint tanulót?
2. _____ gondolsz a tanulási módszereidről?
3. _____ vagy a legbüszkébb az iskolai eredményeid közül?
4. _____ szoktad érezni magad tanulás közben?
5. _____ szoktál segítséget kérni, ha nem értesz valamit a tananyaggal összefüggésben?
6. _____ tudnál segíteni a társaidnak a tanulással kapcsolatban?

13. a) Párokban dolgozva válaszoljatok az előző feladat kérdéseire!

b) Milyen hasonlóságokat fedeztetek fel a kérdések megválaszolása során? Fejezd be a megkezdett mondatokat a megbeszéltek alapján!

1. Mindketten _____
2. Egyikünk sem _____
3. Én is _____
4. A társam sem _____

2. feladatlap

1. a) Ismételd meg egyenként azokat a szavakat, amelyeket hallasz!
 b) Ismételd el az összes szót, amit hallottál! Próbáld felidézni a szavak sorrendjét is!
 c) Írd le az imént hallott szavakat!

---

2. a) Ismételd meg azokat a szókapcsolatokat, amelyeket hallasz!

b) Írd le az imént hallott szókapcsolatok hiányzó tagját!

1. lineáris _____	4. _____ esemény
2. isteni _____ részesül	5. a dolgok közepébe vágó _____
3. a közösség javát _____	6. görög _____

3. a) Ismételd meg egyenként azokat a szavakat, amelyeket hallasz! (nehéz szavak)

b) Pótold az előbb ismételt szavak hiányzó betűit!

1. en ___ erá ___ ó, 2. m ___ vésze ___ elf ___ ás, 3. szi ___ l ___ nizmus,
 4. s ___ ófa ___ kezet, 5. ki ___ gesz ___ el ___ dés, 6. deus e ___ mac ___ na

4. Gyűjts olyan szavakat, amelyekben szerepelnek az alábbi betűkapcsolatok!

HAD _____

KÖZ _____

KOR _____

5. Mi a jelentése az alábbi szavaknak? Kösd össze a párokat!

1. hegemonia	többistenhívő
2. politeista	hatalmi fölény
3. invokáció	visszatekintő
4. retrospektív	tárgymegjelölés
5. makulátlan	a múzsa segítségül hívása
6. propozíció	hibátlan, feddhetetlen

6. Mi az ellentéte az alábbi mellékneveknek? Megtalálod őket a négyzetben elrejtve.

indulatos

kegyetlen

tisztelettudó

durcás

mértéktartó

kicsinyes

F	O	K	O	S	K	O	D	Ó	R	N
I	R	E	S	T	Ö	R	Ü	L	N	E
A	Ó	S	T	I	N	E	J	M	O	H
H	Z	E	O	L	Y	V	Ó	O	P	É
I	N	R	B	I	Ö	T	K	D	Á	Z
G	T	Ü	A	Z	R	N	E	O	M	S
G	Ö	G	Ö	S	Ü	K	D	R	B	E
A	R	Ö	N	Á	L	A	V	T	É	B
D	I	B	Ö	K	E	Z	Ü	A	H	O
T	E	L	H	E	T	E	T	L	E	N
E	S	Z	E	M	E	S	L	A	S	E
L	Í	Ó	K	I	S	Z	A	N	Ú	R

7. Az alábbi szókapcsolatokban összekeveredtek a szavak. Írd le őket helyesen!

1. nagy hatást kér

2. ostrom alá gyakorol

3. könyörületet áll

4. saját lábára vesz

5. kemény békefeltételeket mér

6. döntő vereséget diktál

---

8. Az alábbi betűkből alkoss annyi szót, amennyit csak tudsz!

m, a, l, p, i, t, o, k, ó, á, i, g, r

---

9. Húzd alá a kakukktójást mindegyik sorban! Választásodat indokold!

1. monoteizmus, politeizmus, brahmanizmus, egyistenhit
2. önuralom, kiszolgáltatottság, céltudatosság, akaraterő
3. invokáció, enumeráció, propozíció, dikció
4. arkhónok, jónok, akhájok, dórok
5. kézművesek, rabszolgák, parasztok, kereskedők
6. hangjelölő, kép, szótag, rajz

10. Tagold, majd írd le helyesen a mondatokat! Tedd ki a hiányzó írásjeleket is!

1. A legfőbb hatalomanépgyűléskezébe került
-

2. A rendkívülszigorú intézkedések első sorban a zarisztokrácia érdekeit védtek
-

3. Minős zarrak kötelezte a görög királyokat, hogy hététfútéshétlányt küldjenek a Minótaurosznak áldozatul
-

4. Atársadalom előkelő rétegét alkotó hajótulajdonosok és kereskedők palotáiban éltek
-

5. Az addigi hatalmi szervezet fölborulás lehetőséget biztosított a tegegyrendszer kialakulására
-

6. A királyok nemcsak a katonaság és a közigazgatás, de az gazdasági élet irányítói is voltak
-

11. A történelemkönyved feladataiban gyakran találkozol az alábbi szókapcsolatokkal.

a) Kösd össze a szókapcsolatok összetartozó tagjait!

1. alkosson	az ábrát
2. sorakoztasson fel	véleményt
3. elemezze	az összefüggéseket
4. készítsen	érveket
5. keressen	beszámolót
6. fedezze fel	magyarázatot

b) Írd át az a) feladat szókapcsolatait kijelentő módbba!

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

12. Egészítsd ki az alábbi mondatokat a hiányzó vonatkozó névmásokkal!

1. Sorolj fel minél több tulajdonságot, _____ jellemző rád a tanulással kapcsolatban!
2. Gondolj egy olyan osztálytársadra, _____ nagyon sikeresnek tartasz a tanulásban! Őt hogyan jellemeznéd?
3. Mi az, _____ a legkönnyebben rá tudod venni magadat, hogy tanulj?
4. Idézz fel egy olyan emléket, _____ valamit jól meg tudtál tanulni!
5. Írd le a helyet, _____ tanulni szoktál!
6. Sorolj fel három olyan témát a tananyaggal kapcsolatban, _____ szívesen elmélyülnél.

13. a) Párokban dolgozva tegyetek eleget az előző feladat utasításainak, illetve válaszoljatok a kérdésekre!

b) Hasonlítsátok össze a helyet, ahol tanulni szoktatok! Mik a legfőbb különbségek? Írj néhány (4-6) mondatot ezekről a különbségekről! Válassz az alábbi kötőszavakból is!

míg.....,addig.....; de; azonban; ellenben; pedig; viszont; hanem

---

---

3. Feladatlap

1. a) Ismételd meg egyenként azokat a szavakat, amelyeket hallasz.
 b) Ismételd el az összes szót, amit hallottál! Próbáld felidézni a szavak sorrendjét is!
 c) Írd le az imént hallott szavakat!

2. a) Ismételd meg azokat a szókapcsolatokat, amelyeket hallasz!

b) Írd le az imént hallott szókapcsolatok hiányzó tagját!

1. kevésbé _____	4. nagy tisztelet _____
2. testi _____	5. nehéz _____ elviselése
3. _____ származású	6. a társadalom _____ rétege

3. a) Ismételd meg egyenként azokat a szavakat, amelyeket hallasz! (nehéz szavak)

b) Pótold az előbb ismételt szavak hiányzó betűit!

1. kik _____ ül _____ e _____ et _____ n, 2. le _____ ej _____ e _____ ebb, 3. _____ e _____ ész,
 4. Pelopo _____ é _____ osz, 5. kö _____ elkiá _____ á _____ al, 6. _____ hemisz _____ o _____ ész

4. Melyik két szó a szinonimája az alábbi mellékneveknek? Húzd alá!

1. sudár	magas / délceg / sovány
2. bánatos	szánalmas / szomorú / búskomor
3. népszerű	közkedvelt / divatos / emlékezetes
4. tétova	visszafogott / habozó / bizonytalan
5. szemérmes	szégyenlős / szégyentelen / tartózkodó
6. szenvedélyes	féktelen / érzelmes / lelkes

5. Az alábbi szavakból alkoss jelzős szókapcsolatokat! (Három szónak nincs párja.)

megművelhető, béke, jogfosztott, munka, hadrend, bölcselkedő, legrejtettebb, hangnem, ünnepélyes, érzelmek, őslakók, zárt, föld, kétkezi, törvény

---

---

6. a) Húzd alá mindegyik oszlopban az értelmes és helyesen írt szavakat! (Mindegyik oszlopban ugyanaz a szó szerepel kétszer.)

FELOSZALTATHATTÁK	MEGYÖKERESEDETT	SZUJBECTIVITÁS
FELOSZALTHATTÁK	MEGGYÖREKESEDETT	SZUBJETKIVITÁS
FELOSZLATHATTÁK	MEGGYÖKRESEDETT	SZUBJEKVITITÁS
FELOSZALTHATTÁK	MEGGYÖKERESEDETT	SZUBJEKTIVITÁS
FELOSZLATHATÁK	MEGGYÖKERESEDETT	SZUJBETKIVITÁS
FELOSZLATHATTÁK	MEGGYÖKERESKEDETT	SZUBJEKTIVITÁS

b) Egészítsd ki a mondatokat az a) feladat megfelelő szavaival!

1. A vers allegorikus képe, a hajó _____ az európai irodalomban, így a magyar versekben is gyakran találkozunk vele.
2. A vének _____ a népgyűlést.
3. A dal a _____ kifejezésére a legalkalmasabb műfaj.

7. Szóban szó

Írj a megadott két szó közé egy harmadikat úgy, hogy az első szó utótagjaként és a második szó előtagjaként összeolvasva értelmes összetett szót kapj!

pl.:család FA ág (családfa, faág)

1. név _____ ismétlés	4. közel _____ modor
2. kalóz _____ had	5. gondolat _____ képlet
3. kényszer _____ dal	6. vörös _____ dal

8. Melyik szó a kakukktójas? Karikázd be! Választásodat indokold!

1. lant, líra, dal, hárfá
2. behozatal, kivitel, áru, vagyon
3. behódolás, ellenállás, küzdelem, feltartóztatás
4. utolsó leheletéig harcolt, könyörületet kért, a végsőkéig kitartott, helytállt
5. allegória, epigrama, himnusz, elégia
6. jambus, időmértékes verselés, versláb, ütemhangsúlyos verselés

9. Az ókori Görögországhoz kapcsolódnak az alábbi idegen szavak, amelyeknek megadtuk a jelentését, és a bennük található betűket.

1. piac	g a r a ó	_____
2. nép	s d z é o m	_____
3. városállam	o i p z l s	_____
4. fellegvár	k o r A p i l s o z	_____
5. zsarnok	n z t r a ü n s o	_____
6. főparancsnok	g s t a o z s r é z t	_____

10. a) Fejtsd meg az alábbi titkosírással írt mondatot!

Δ	→	◇	∩	Π	↖	∅	□	●	—	f	<	+	©	@	◀
A	E	I	Ö	Ü	C	D	G	H	K	L	M	S	T	V	Z

<→α↖+→f→—→∅©Π—, Δ<◇©<→α—∩@→©→f© Δ ●Δ◀Δ

b) Mely szavak kapcsolódhatnak az a) feladat mondatához?

Szapphó, hexameter, eposz, epigramma, dráma, disztichon, Szimónidész, görög líra, középkor, óda

11. A megadott szavakból keresd ki az igékhez legjobban illő szavakat!

1. következtessen	_____
2. ismertesse	_____
3. ábrázolja	_____
4. bizonyítsa	_____
5. kövesse	_____
6. olvassa le	_____

nyomon, a térképről, előszóban, az ábra alapján, a szövegből, grafikusan

b) Az a) feladat igéi felszólító módban vannak, magázó formában. Írd át őket tegező formába!

1. _____	4. _____
2. _____	5. _____
3. _____	6. _____

12. Kapcsold össze az összetartozó tagmondatokat!

1. Nyugtalanít,
2. Látnom kell a megtanulandó szöveget ahhoz,
3. Jobban szeretem az olyan feladatokat,
4. A tanári magyarázat nem sokat jelent nekem,
5. Hangosan szoktam elolvasni a tananyag szövegét,
6. Szívesebben tanulok az osztálytársammal,
7. Dolgozatírásnál sokszor tudom,
8. Szeretek úgy tanulni,

- a) hogy megjegyezzem.
- b) ahol mozdulatokat kell megtanulnom.
- c) hogy rajzot, ábrát készítek közben.
- d) mint egyedül.
- e) hogy a válasz a tankönyvben hol helyezkedik el a lapon.
- f) ha tanulás közben csend van körülöttem.
- g) inkább a tankönyvből tanulok.
- h) amikor felkészülök.

13. a) Párokban dolgozva beszéljétek meg, hogy az előző feladatból mely mondatok igazak rátok! A többi mondatot alakítsátok át úgy, hogy igazak legyenek!

b) Írj le néhányat, az átalakított mondatokból!

---

4. feladatlap

1. a) Ismételd meg egyenként azokat a szavakat, amelyeket hallasz!
- b) Ismételd el az összes szót, amit hallottál! Próbáld felidézni a szavak sorrendjét is!
- c) Írd le az imént hallott szavakat! (Két szóhoz találsz egy kis segítséget.)

Dio __ ü __ o __ -ku __ t __ sz, d __ th __ r __ mb __ sz, _____

2. Először három szót fogsz hallani, ezeket jegyezd meg jól! Ezután húsz szó hangzik majd el.

- a) Mindegyik szóról állapítsd meg, hogy szerepelt-e a három fő szó között!
- b) Írd le a három fő szót!

c) Írj le még néhány szót, amire emlékszel a hosszabb felsorolásból!

3. Egyre bővülő mondatokat fogsz hallani.

- a) Ismételd el a mondatokat!
- b) Egészítsd ki az előbbi mondatokat a hiányzó szavakkal!

1. A _____ megsemmisítő _____ Gaugamélánál.

2. A _____ az Indusig _____ hatalmas _____ csak a _____.

3. Az _____ néptribunusok a _____ védték.

4. A következő szavak szótagjai felcserélődtek.

- a) Mondd ki helyesen a hallott szót!
- b) Emlékezetből írd le helyesen a szavakat!

5. Gyűjts olyan szavakat, amelyekben benne vannak az alábbi szótagok vagy betűcsoportok!

1. GYŐZ _____

2. ÉRT _____

3. EN _____

6. Kösd össze a jelzős szókapcsolatok tagjait!

1. szilaj	ábrázolás
2. történelmi	jókedv
3. egyéni	szertartás
4. idealizált	gyarapodás
5. monumentális	hűség
6. beavató	alkotások

7. Tedd megfelelő sorrendbe az alábbi szótagokat, hogy értelmes szavakat kapj!

1. SE NÉ TÚL DÉS PE	_____
2. TÁS GYAR TO MA SÍ	_____
3. MÁNY TU GAK DO Á	_____
4. LAM EL ÁL LET MÉ	_____
5. VÉT KUS TRA SÉG GI (2 szó)	_____
6. SZER SÁ PO REND GA LISZ VÁL (2 szó)	_____

8. Mit jelentenek az alábbi szavak? Egészítsd ki a szavakat a hiányzó magánhangzókkal, hogy megkapd a jelentést vagy magyarázatot!

1. satirikus	g__ny__s
2. hübrisz	__lv__k__lt g__g
3. tragikum	__rt__kp__szt__l__s
4. dialógus	p__rb__sz__d
5. dithürambosz	__k__r__g__r__g l__r__ __ m__f__j
6. szofisták	b__lcs__k

9. Az összetett szavaknak összekeveredtek a tagjai. Írd le helyesen a szavakat!

1. karavánsír _____
2. félverseny _____
3. kardalút _____
4. párelem _____
5. sziklaisten _____
6. ősviadal _____

10. Mi az ellentéte az alábbi mellékneveknek? Vannak olyan melléknevek, amelyeknek több ellentétét is megtalálod a felsorolt szavak között. Ki tudod még egészíteni a felsorolást?

1. konok	_____
2. gőgös	_____
3. szavahihető	_____
4. érzéketlen	_____
5. engedelmes	_____
6. elfogult	_____

alázatos, makrancos, szerény, empatikus, szófogadó, megbízhatatlan, együttérző, akaratos, igazságos, megértő, pártatlan, ellenálló

11. Válaszd ki az alábbi kifejezések jelentését! Van amikor mindkét válasz helyes.

1. *megfejt a talányt*
  - a) megoldja a rejtélyt
  - b) kitalálja, hogy mi lehet a megoldása egy egyszerű feladatnak
2. *egy tőről fakad*
  - a) ugyanaz az eredete
  - b) ugyanonnan származik
3. *próbatétel elé állít*
  - a) különböző feladatokat ad azért, hogy meglássa, mire képes a másik
  - b) különböző feladatokat ad, azért, hogy megalázza a másikat
4. *az élete árán is*
  - a) kész feláldozni az életét
  - b) túl nagy árat kell fizetnie, ezért inkább lemond arról, amit szeretett volna
5. *ízeltőt kap*
  - a) bizonyos mértékig megtapasztal valamit
  - b) egy hosszabb eseményből, változásból futólagos tapasztalatot szerez
6. *A közvélemény szemében ő jó ember.*
  - a) mindenki azt hiszi róla, hogy jó ember, de valójában nem az
  - b) az emberek azt gondolják, hogy jó ember

12. A történelemkönyved feladataiban gyakran találkozol az alábbi utasításokkal. Kösd össze a hasonló jelentésűeket!

1. vesse egybe	sorakoztasson fel érveket
2. állításait támassza alá	mutassa be
3. állapítsa meg	fogalmazza meg
4. vázolja fel	indokolja, miért
5. ismertesse élőszóban	hasonlítsa össze
6. keressen magyarázatot	mesélje el

13. Fejezd be az alábbi mondatokat!

1. Könnyebben tanulok meg valamit, ha _____

_____

2. Azokat a feladatokat szeretem, _____

_____

3. A tanulás akkor lenne élvezetes, ha _____

_____

4. Azért jó az órán csoportokban dolgozni, mert _____

_____

5. Az a célom a tanulóval, hogy _____

_____

6. A kedvenc tantárgyam a _____, mert _____

_____

5. Feladatlap

1. a) Ismételd meg egyenként azokat a szavakat, amelyeket hallasz.
 b) Ismételd el az összes szót, amit hallottál! Próbáld felidézni a szavak sorrendjét is!
 c) Írd le az imént hallott szavakat a megfelelő helyre!

1. A zsoldoshadsereg _____ a köztársasági berendezkedést.
 2. Kialakult egy új társadalmi réteg, az _____.
 3. Rómában Kr. e. 510 körül _____ köztársaság jött létre.
 4. A néptribunusok _____ a plebejusokat sértő törvényeket.
 5. Ellentétes és mégis egyszerre jelen levő érzések, vagyis _____ jellemzi a költőt.
 6. Az ókori Rómában a jó költemény egyik jellemzője a _____.
- d) Olvasd fel hangosan a c) feladat mondatait!

2. Először négy szót fogsz hallani, ezeket jegyezd meg jól! Ezután huszonkettő szó hangzik majd el.
 a) Mindegyik szóról állapítsd meg, hogy szerepelt-e a négy fő szó között!
 b) Írd le a négy fő szót!

- c) Írj le még néhány szót, amire emlékszel a hosszabb felsorolásból!

---

3. Egyre bővülő mondatokat fogsz hallani.
 a) Ismételd el a mondatokat!
 b) Egészítsd ki az előbbi mondatokat a hiányzó szavakkal!
1. A törvények _____ védték a _____.
 2. Háborúban a két consul _____ a _____.
 3. A hódítások révén _____ rabszolga _____ Rómába.
 4. Róma három _____ legyőzte _____.

4. Az alábbi szavaknak hiányzik az első szótagja. Pótold!
1. _____ tátor
 2. _____ zéalak
 3. _____ gárjog
 4. _____ reskedő
 5. _____ jeszkedés
 6. _____ ködésképtelen

5. Keresd meg az összetett szavak tagjait!

állam, gyűlés, vagyon, nép, szervezet, hadsereg, jog, becslés, hiány, egyenlőség, zsoldos, munkaerő

1. _____	4. _____
2. _____	5. _____
3. _____	6. _____

6. Mely igékkel lehet kiegészíteni a szókapcsolatokat? (Kettő ige egyik szókapcsolatba sem illik.)

1. _____ a népgyűlés hatáskörét
2. _____ a hadra foghatók száma
3. _____ a hadjárat vezetésével
4. _____ a köztársasági berendezkedést
5. _____ a polgárháború
6. _____ az egyeduralmat

veszélyeztette, kirobbant, megélnékült, csökkent, megszerezte, megbízták, felelevenítette, növelte

7. Húzd alá azt a melléknevet, amelyik illik az utána következő főnévhez!

1. <i>nagy tekintélyű / hanyatló</i> szónok	4. <i>beteljesületlen / érzelem nélküli</i> szerelem
2. <i>elsőrangú / alkotó</i> magány	5. <i>választott / szerkezeti</i> egység
3. <i>meghatározó / akaratlagos</i> élmény	6. <i>érzelmi / megjósolhatatlan</i> kötelék

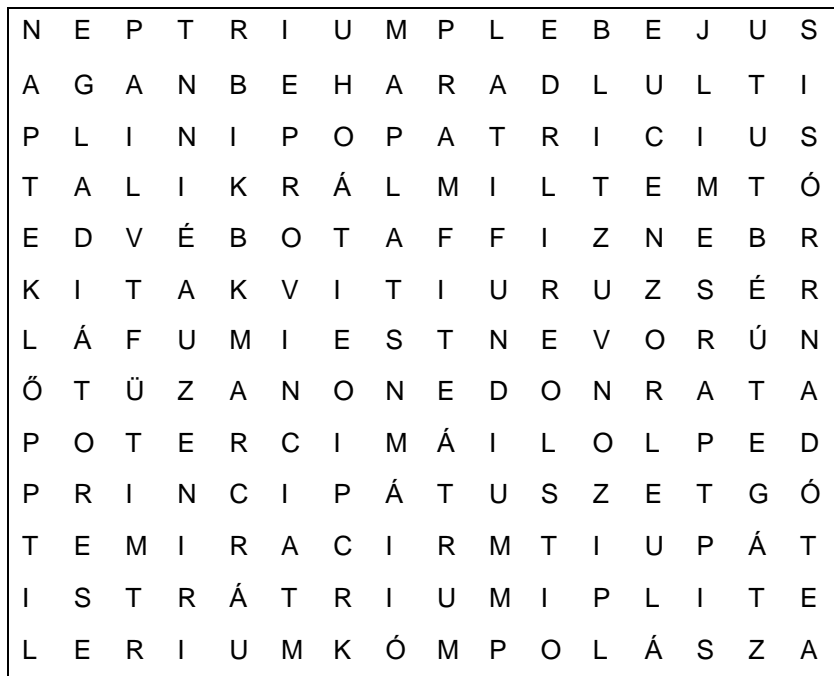
8. a) Ha pótolod a magánhangzókat a szavakban, a megadott melléknevek szinonimáját kapod.

b) A felsorolt szavak között a melléknevek ellentétét találsz.

1. tekintélyes	b__f__ly__s__s	_____
2. megalázó	m__gsz__gy__n__t__	_____
3. vitatott	k__t__s	_____
4. eredeti	h__m__s__t__tl__n	_____
5. fejlett	k__rsz__r__	_____
6. vagyonos	t__h__t__s	_____

kétségbevonhatatlan, jelentéktelen, igénytelen, utáztat, szűkölködő, felemelő, kezdetleges, rendezetlen

9. A négyzetben tíz szó található, amelyek az ókori Rómához kapcsolódnak. Keresd meg ezeket!

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

10. Kösd össze a szavakat a jelentésükkel!

1. episztola
2. hiperbola
3. mecénás
4. amfiteátrum
5. bukolikus
6. retorikus

- érvelő
- pásztori
- művészetet pártfogoló személy
- túlzás
- kőszínház
- verses levél

11. Mi a kérdőszava az alábbi, történelemhez kapcsolódó kérdéseknek?

1. _____ látja Tacitus a történetírás fő problémáját?
2. _____ jellemzi a korszak történetírását?
3. _____ jelképez a szobor?
4. _____ célokat szolgálhatott az átszervezés?
5. _____ hatottak a gazdaságra a hódítások?
6. _____ következtetéseket tudunk ebből levonni?

12. Tagold, majd írd le az alábbi mondatokat! Tedd ki a megfelelő írásjeleket is!

1. KészítsentudósítástCaesarhalálárólközársaságpártimegközelítésben

---

2. OlvassaleatérképrőlhogymelyterületeketcsatoltaAugustusabirodalomhoz

---

3. Vessükösszeaforrásrészletetazönéletrajzzalésaképforrásokkal

---

4. Gyűjtsükösszeakétkülönbözőhadseregtípuselőnyeitéshátrányait

---

5. FogalmazzameghogyCaesartmelytulajdonságaitettékalkalmassáazegyeduralommegszerzésére

---

6. AháromforrásalapjántárjukfelmilyennekartartjaCiceroaközársasághelyzetét

---

13. a) Egészítsd ki a mondatokat a hiányzó kötőszavakkal!

hiszen, de, ezért, mert, így, csakhog

1. A mai dolgozatom nem sikerült olyan jól, _____ túl nehezek voltak a feladatok.
2. Nincs tehetségem a matekhoz, _____ mindig rossz jegyet kapok.
3. Túl könnyű tételt húztam, _____ sikerült csak a vizsgám.
4. Nagyon sok matekpéldát megoldottam, _____ az összes rossz lett.
5. Azért vannak jó jegyeim, _____ intelligens és szorgalmas vagyok.
6. Sokat tanultam, _____ csak kettes lett a dolgozatom.

b) Párokban vagy kis csoportokban beszéljétek meg, mit jelent ez a két szó: *sikerorientált,*

kudarckerülő. Az a) feladat mondatait kapcsoljátok a két

tulajdonság valamelyikéhez, majd mondjátok el, rátok melyik

jellemző!

6. feladatlap

1. a) Ismételd meg azokat a szókapcsolatokat, amelyeket hallasz!

b) Írd le az imént hallott szókapcsolatok hiányzó tagját!

1. _____ kormányoztak
2. _____ az államot
3. a lakosság _____
4. a kereskedelem _____ jelentőségéből
5. nyílt _____ épített ki
6. a gazdasági válságot tovább _____

2. Szócsoportokat fogsz hallani. Mindegyik csoportnak van egy hívószava.

a) A hívószó alapján próbáld felidézni a csoportba tartozó többi szót!

b) Írd le az öt hívószót!

---

c) Írj le még néhány szót, amire emlékszel a felsorolásból!

---

3. Egyre bővülő mondatokat fogsz hallani.

a) Ismételd el a mondatokat!

b) Egészítsd ki az előbbi mondatokat a hiányzó szavakkal!

1. A leginkább _____ falat emeltek.

2. Északról és _____ egyaránt erős _____ a _____.

3. A nagy _____ császár _____ csak _____ küzdelemben sikerült _____ a _____.

4. Szógyűjtés

a) BI _____

HAT _____

---

b) emberi tulajdonságok, amik uralkodókat jellemezhetnek

---

5. a) Húzd alá mindegyik oszlopban az értelmes és helyesen írt szavakat! (Mindegyik oszlopban ugyanaz a szó szerepel kétszer.)

PORPAGANDA	ABMIVALENS	ÜDVÜZÖLÉS
PROPANGADA	AMBIVALENS	ÜDVÖZÉLÉS
PROPAGANDA	AMBIVIALENS	ÖDVÜZÜLÉS
PROPAGNADA	AMBIVALESN	ÜDVÜZÉLÉS
PORPANGADA	AMBIVALENS	ÜDVÖZÜLÉS
PROPAGANDA	AMBIVLAENS	ÜDVÖZÜLÉS

b) Egészítsd ki a mondatokat az a) feladat megfelelő szavaival!

1. _____ érzések jellemzik a lírai én lelkivilágát.
2. A keresztény vallás szerint az _____ mindenki számára elérhető.
3. A _____ célja az emberek meggyőzése.

6. Az alábbi összetett szavaknak összekeveredtek a tagjai. Párosítsd őket megfelelően!

kincsszövés, cselkoszorú, öntár, terménydicséret, babérórség, teshányad

1. _____	4. _____
2. _____	5. _____
3. _____	6. _____

7. a) Képezz mellékneveket az alábbi szavakból!

átlag	_____	lelomboz	_____
pillanat	_____	tovatűnik	_____
harmónia	_____	béke	_____
szerénység	_____	elkeserít	_____
kiválik	_____	sértő	_____
megmásít	_____	hiba	_____

b) Az a) feladat melléknevei között megtalálod az alábbi melléknevek szinonimáit. (Van, amelyikhez több is található.)

1. kiábrándító _____
2. végérvényes _____
3. középszerű _____
4. mulandó _____
5. idilli _____
6. elsőrangú _____

8. a) Alkoss szókapcsolatokat az alábbi szavakból!

teret, elégtelenek, erejét, a bajokat, jelképesen, orvosolták, a fejlődés motorjává, bizonyult, hódított, vált, értelmezték, aláásták

1. _____	4. _____
2. _____	5. _____
3. _____	6. _____

b) Alakítsd át a mondatokat az a) feladat megfelelő kifejezéseit használva!

1. A provinciákban *terjedt* a romanizáció.

_____

2. Az intézkedések átmenetileg *segítettek*.

_____

3. A pusztítások *meggyengítették* a birodalmat.

_____

4. A Biblia elbeszéléseit *nem szó szerint értették*.

_____

5. Elsősorban a bővülő piac *tette lehetővé* a gazdasági növekedést.

_____

6. A hadsereg *hiába tett nagy erőfeszítést*, nem tudta megvédeni az országot.

_____

9.a) Fejtsd meg az alábbi titkosírással írt rövid mondatot!

□	◻	»	→	◇	△	↖	∅
A	C	D	E	I	M	P	R

◻◻∅↖→ »◇→△

_____

b) Melyik költő fogalmazta meg így egyik életelvét?

Horatius / Catullus / Szapphó

c) Mondd el röviden, hogyan értelmezted ezt az életelvet!

10. Történelem tanulmányaid során találkozhatasz az alábbi kérdésekkel.

a) Egészítsd ki a kérdéseket a hiányzó kérdőszókkal!

1. _____ viszonyul az önéletrajz a történelmi tényekhez?
2. _____ ellentmondás fedezhető fel az intézkedések és Ciceró politikai hitvallása között?
3. _____ tulajdonítja Augustus győzelmét a szerző?
4. _____ vált döntő jelentőségűvé az actiumi csata?
5. _____ vélekedik a szerző a hatalomról?
6. _____ alkották a római hadsereget?

b) Válaszd ki a két kérdés közül azt, amelyiknek a jelentése megegyezik az a) feladatban szereplő kérdésekkel.

1. A) Az önéletrajzban írtak megegyeznek a történelmi tényekkel?
B) Az önéletrajzban szerepelnek történelmi tények?
2. A) Milyen különbségek vannak Ciceró hitvallása és az intézkedések között?
B) Milyen hasonlóságok vannak Ciceró hitvallása és az intézkedések között?
3. A) Örül a szerző Augustus győzelmének?
B) Miért tudott Augustus győzni a szerző szerint?
4. A) Milyen fontos következményei voltak az actiumi csatának?
B) Mi döntötte el az actiumi csata kimenetelét?
5. A) Mi nem tetszik a szerzőnek a hatalommal kapcsolatban?
B) Mit gondol a szerző a hatalomról?
6. A) Kik hozták létre a római hadsereget?
B) Kikből állt a római hadsereg?

11. Tedd megfelelő sorrendbe az alábbi mondatok szavait!

1. be a tankönyvi rémuralmat szöveg azokat akik segítségével karikázzuk a császárokat gyakoroltak
2. Mennyiben hatására birodalom alakult a át a szerkezete hódítások
3. gyűjtse meg a császár össze hogy mely rómaiak jutásáig területeket hódították Traianus uralomra
4. Milyen teret a korlátlan politikai módszereknek adott hatalom
5. birodalom keressen a gazdasági árucikkek és összefüggést a szállított viszonyai között
6. az ábra keresztény ismertesse hogyan hierarchiája épült a korai alapján egyház fel

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

12. Fejezd be a mondatokat

1. a) Jól megtanultam az angol szavakat, mert... _____
b) Jól megtanultam az angol szavakat, ezért ... _____
2. a) Elolvastam a kötelező olvasmányt, hogy ... _____
b) Elolvastam a kötelező olvasmányt, de ... _____
3. a) A történelemdolgozatom jól sikerült, hiszen ... _____
b) A történelemdolgozatom jól sikerült, csakhogy.... _____
4. a) Ha megcsináltam volna minden feladatot,... _____
b) Mivel megcsináltam minden feladatot,... _____

7. feladatlap

1. a) Ismételd meg azokat a szókapcsolatokat, amelyeket hallasz!

b) Írd le az imént hallott szókapcsolatok hiányzó tagját!

1. katonai vezető _____	4. kölcsönösen _____ egymást
2. Európa jelentős részét _____	5. megállították az arabok _____
3. az egyház _____ révén	6. tovább _____ az ellentétet

2. Szócsoportokat fogsz hallani. Mindegyik csoportnak van egy hívószava.

a) A hívószó alapján próbáld felidézni a csoportba tartozó többi szót! Sorold fel őket szóban!

b) Írd le az öt hívószót!

_____

c) Írj le még néhány szót, amire emlékszel a felsorolásból!

_____

3. Bővítsd a mondatokat a kérdések alapján!

1. Beszélgettek.

(Kik?) _____

(Miről?) _____

(Hogyan?) _____

(Hol?) _____

2. Nem szabad.

(Mit?) _____

(Hol?) _____

(Kinek?) _____

(Miért?) _____

3. Szüksége volt.

(Mire?) _____

(Mihez?) _____

(Kinek?) _____

(Mikor?) _____

4. Az alábbi betűkből alkoss annyi szót, amennyit csak tudsz!

e, í, gy, h, e, á, s, z, sz, r, v, e, t

_____
 _____
 _____
 _____

5. Szóban szó

Írj a megadott két szó közé egy harmadikat úgy, hogy az első szó utótagjaként és a második szó előtagjaként összeolvasva értelmes összetett szót kapj!

pl.:család FA ág (családfa, faág)

1. utód _____ ügyek	4. köz _____ járadék
2. szótag _____ tudó	5. közép _____ stílus
3. börtön _____ grófság	6. vas _____ bányászat

6. Az alábbi jelzős szerkezetek szavai összekeveredtek. Írd le őket helyesen!

1. fényes birtok	_____
2. önellátó bölcsek	_____
3. adományozott gazdálkodás	_____
4. erkölcsi közösségek	_____
5. napkeleti törvények	_____
6. szerzetesi udvartartás	_____

7. Állítsd össze a szókapcsolatokat! A második tagot az összekevert szótagokból tudod kirakni.

1. felélte _____
2. elnyomta _____
3. megszállta _____
4. kiterjesztette _____
5. megfékezte _____
6. megszilárdította _____

AZ GOT LA ŐS SÁ KOS

A HÚ SZÉT E KET ZÓ RŐ

TAL MÁT HA

LE TE KÉSZ IT

A RÜ KET TE TE LE

A PON MAT TAL HA KÖZ TI

8. Mi a jelentése az alábbi szavaknak?

1. kancellária	a) államügyeket intéző hivatal	b) állami tisztségviselő
2. eretnek	a) nem keresztény	b) a hivatalos hitelvekkel ellentétes
3. majordomus	a) rabszolga tartó	b) udvarnagy a Frank Birodalomban
4. varégok	a) a vikingek kelet-európai elnevezése	b) könnyűlovások az északi országokban
5. vazallus	a) hűbéres	b) egyházi méltóság
6. evangélium	a) örömhír	b) szent könyv

9. Húzd a lá a kakukktójást mindegyik sorban! Választásodat indokold!

1. mulandó, változékony, tökéletlen, örök
2. csatlakozik, megszáll, egyesít, összefog
3. szegénység, erkölcsi tisztaság, tudásvágy, engedelmisség
4. ugar, eke, borona, hám
5. példázat, legenda, vallomás, paródia
6. jobbágy, bérmunka, robot, terményjáradék

10. a) Egészítsd ki a kifejezéseket a hiányzó főnevekkel! Használd a megfelelő toldalékot, ha szükséges!

1. a korban uralkodó _____ szerint
2. hatalmas _____ hagyott hátra
3. nem az _____ igényével készült
4. a történelem _____ szerint
5. _____ jellemezte
6. egy _____ részeként szólal meg

egyetemesség, felfogás, közösség, eredetiség, tanúság, életmű

b) Párosítsd az a) feladat kifejezéseit a hasonló jelentésű mondatokkal, illetve kifejezésekkel!

- A) sok művet írt
- B) Nem akartak újat teremteni.
- C) Abban az időszakban így gondolkodtak az emberek.
- D) a „mi” szempontjából ír
- E) általánosságban, szinte az egész világon ugyanolyan volt
- F) az eltelt idő, az események ezt igazolják

11. Tedd megfelelő sorrendbe az alábbi mondatok szavait! Használd a megfelelő toldalékot és igeragozást, valamint tedd ki a hiányzó írásjeleket!

1. összegyűjt meghatároz tényezők királyságok mely hogy az új határai!

---

2. megállapít volt korszak portré alapja uralkodóideál a a milyen hogy!

---

3. győzelmek fegyverek ismereteink felidéz eddigi új köszönhető az!

---

4. megfigyel, kép, munka, eszközök, használt, a, a!

---

5. növekednek művelhető jelképező terület miért az a ábra körök?

---

6. változtak távolsági mennyiben ókor útvonal kereskedelem a az képest?

12.a) Ha megfelelően összekapcsolod az alábbi tagmondatokat, akkor az asszociációról kaphatsz információkat.

1. Ha agyunkat egyfolytában információkkal bombázzuk,
2. Szakértők kimutatták,
3. Az asszociációk azért segítik az ismeretek megjegyzését,
4. Az asszociálás azt jelenti,
5. Segíti a tanulást,
6. Ha saját gondolatainkhoz kapcsoljuk a tanulnivalót,

a) hogy egy dologról eszünkbe jut egy másik.

b) a tanulás unalmassá és fárasztóvá válik.

c) ha az egyén saját gondolataira fordítja le a tanulnivalót.

d) hogy az aktív, személyes részvétel a tanulásban segít elkerülni a fáradtságot.

e) akkor saját asszociációink szerint raktározzuk el és könnyebben elő tudjuk hívni.

f) mert a gondolkodás nagyrészt asszociációkra épül.

b) A mondatok alapján kiderült számodra, mit jelent az, hogy *asszociáció*? Karikázd be a megfelelő szót!

- A) gondolkodás
- B) képzettársítás
- C) tudás

c) Milyen szavak jutnak eszedbe az alábbiakról? (Mire asszociálsz?)

MŰVELT _____

_____

VERS _____

_____

KÖZÉPKOR _____

_____

8. feladatlap

1.a) Ismételd el a hallott mondatokat!

b) Egészítsd ki emlékezetből az előbb hallott mondatokat!

1. Bizánc _____ az arabok _____.
2. A _____ növelte az _____.
3. Jelentős _____ történt.
4. A _____ aláásták a _____ erejét.
5. A _____ először az avarok _____ voltak.
6. A Kijevi _____ Kelet-Európa _____ hatalmává emelkedett.

2. Először öt szót fogsz hallani, ezeket jegyezd meg jól! Ezután tizenöt szó hangzik majd el.

a) Figyeld meg, hogy az első öt szóból melyik nem szerepelt a hosszabb felsorolásban!

b) Írd le az öt fő szót!

c) Írj le még néhány szót, amire emlékszel a hosszabb felsorolásból!

3. Bővítsd a mondatokat a kérdések alapján.

1. Elfoglalták.

(Mit?) _____

(Kik?) _____

(Mikor?) _____

(Miért?) _____

2. Vándoroltak.

(Kik?) _____

(Hol?) _____

(Meddig?) _____

3. Létrejött.

(Mi?) _____

(Milyen?) _____

(Hol?) _____

(Mikor?) _____

_____

4. Keresd meg az alábbi melléknemekhez illő főneveket a felsorolt szavak között. Két főnév nem illik egyik melléknévhez sem.

1. ősi _____
2. vérségi _____
3. önálló _____
4. nyugati _____
5. mesés _____
6. magasztos _____

érsekség, kultúrkör, himnuszok, szituáció, gazdagság, zarándokhely, névtelenség, kötelék

5. Mi a jelentése az alábbi szavaknak?

Keresd meg a titkosírás betűit, írd le őket egymás után! Az alábbi meghatározásoknak megfelelő szavakat kapod.

	1	2	3	4	5
+	M	K	O	Z	G
=	S	E	V	U	L
#	R	Ö	D	I	N
-	B	A	C	T	Ü
x	F	E	H	É	Á

1. iszlám vallási és állami vezető: 2+ 2- 5= 4# 1× 2- _____

2. iszlám bíró: 2+ 5× 3# 4# _____

3. szent háború (iszlám): 3# 4+ 1= 4# 3× 5× 3# _____

4. A szentek életéről és csodatételeiről szóló színpadi játék, jelentése csoda.

1+ 4# 1# 5× 2+ 4= 5= 4= 1+ _____

5. rászorultak részére nyújtott adomány: 2- 5= 2- 1+ 4# 4+ 1= 5# 2- _____

6. Versforma és műfaj is, jelentése táncdal: 1- 2- 5= 5= 2- 3# 2- _____

6. Egészítsd ki, majd magyarázd el saját szavaiddal az alábbi szókapcsolatokat!

1. _____ alkalmazkodó
2. _____ olvassuk
3. _____ részesül
4. _____ állítható
5. _____ lépett föl
6. _____ forgandó

kegyelemben, a szerencse, új tanokkal, rugalmasan, regényszerűen, rangsorba

7. Tagold az alábbi „szavakat”, hogy értelmes összetett szavakat kapj! Ha tudod, még folytasd a sort!

1. törtszámvetésforgó

2. közéletútépítésvezető

3. uralkodócsaládtagdíjbeszedő

4. köznéppártállamalakulat

5. piactérlátásmód

6. közjázéktermőalkotás

8. Olvasd össze és írd le az értelmes szóösszetételeket!

SZÓ-

BŰN-

FÖLD-

gömb bánat kincs művelés tag tény hasznosítás kép osztás bocsánat

9. Ha megfelelő sorrendbe rakod a betűket, megtudhatod az alábbi idegen szavak jelentését.

1. amnesztia – KEKZÖLMEGYE _____

2. vízió – MOTÁSÁL _____

3. passiójáték – SEDNÉTTEVRŐSZENET _____

4. akrosztichon -RÉSVÉJNET _____

5. liturgia – RÁSRATRESZTEND _____

6. vágáns – RAGÓCVAS _____

10. Keresd meg az alábbi melléknevek szinonimáját a felsorolt szavak között! Van olyan melléknév, amelyikhez kettő szinonimát is találsz!

1. radikális _____

2. kéjsóvár _____

3. naiv _____

4. cserfes _____

5. szájhős _____

6. agyafúrt _____

tapasztalatlan, dicsekvő, dörzsölt, szélsőséges, szószátyár, élvhajhász, csavaros eszű, átverhető, hencegő, fecsegő

11. a) Olvasd el egy történelmi esemény rövid leírását! Figyeld meg az ok-okozati összefüggéseket, majd számozd be az eseményeket a történésük sorrendjében!

A királyi hatalom meggyengült, mivel elvesztette gazdasági alapját. Mindez azért történt, mert Klodvig utódai szétesztették az általa szerzett birtokokat. Így végül a birodalom szétesett.

A birodalom szétesett. ____

A királyi hatalom meggyengült. ____

Klodvig utódai szétesztették az általa szerzett birtokokat. ____

A királyi hatalom elvesztette gazdasági alapját. ____

12. a) Egészítsd ki az alábbi szöveget a megfelelő kötőszavakkal!

így, mert, mint, hiszen, mint, vagyis, ezért, ha

Listák tanulásánál a lista eleje és vége szokott megmaradni a fejünkben, _____ téri helyük, kapcsolatuk van, _____ a téri ingerek segítenek a megjegyzésben. Az is segít, _____ valamely elem valamilyen okból nyomatékosabb, hangsúlyosabb, _____ a többi. Ennek az elemnek előnye lesz a többivel szemben, _____ valószínűbb, hogy megjegyezzük.

Csoportosítással is hatékonyabbá tehetjük a megjegyzést, _____ az agy alapvető működése, hogy nagyobb egészekké alakítja az elemeket. _____ könnyebb megjegyezni azt a sorozatot, hogy 972, 856, 135, _____ külön elemenként a számjegyeket: 9, 7, 2, 8, 5, 6, 1, 3, 5. Az egészek alkotása segíti a megjegyzést. (Gyarmathy, 2010)

b) Párokban vagy kis csoportokban dolgozva beszéljétek meg, nektek milyen módszereitek vannak a memorizáláshoz, és ezek mennyire hatékonyak!

9. feladatlap

1. a) Ismételd meg azokat a szókapcsolatokat, amelyeket hallasz!

b) Írd le az imént hallott szókapcsolatok hiányzó tagját!

1. az éghajlat _____	5. _____ a magyarság erejét
2. _____ korszakra változtak	6. az új hazában való _____
3. _____ fűtött nézetek	7. a törzsfők hatalmának _____
4. írásos emlékek _____	8. a régészeti leletek _____ szerint

2. Először öt szót fogsz hallani, ezeket jegyezd meg jól! Ezután húsz szó hangzik majd el.

a) Figyeld meg, hogy az első öt szóból melyik nem szerepelt a hosszabb felsorolásban!

b) Írd le az öt fő szót!

_____

c) Írj le még néhány szót, amire emlékszel a hosszabb felsorolásból!

_____

3. Bővítsd a mondatokat a kérdések alapján.

1. A birodalom tovább fejlődött.

(Milyen?) _____

(Hol?) _____

(Mikor?) _____

(Minek a hatására?) _____

2. Menekültek.

(Kik?) _____

(Hova?) _____

(Min keresztül?) _____

(Miért?) _____

3. Változtak.

(Mik?) _____

(Hol?) _____

(Miért?) _____

4. A következő szavak szótagjai felcserélődtek.

a) Mondd ki helyesen a hallott szót!

b) Emlékezetből írd le a szavakat, majd mondj mindegyikről

néhány információt!

_____

_____

5. Összekeveredtek az összetett szavak tagjai. Írd le őket helyesen!

1. íráskörülmény	_____	4. rováscsalád	_____
2. vérmegmunkálás	_____	5. élettudó	_____
3. nyelvszerződés	_____	6. fémírás	_____

6. Melyik jelző illik a kettő közül a szókapcsolatba?

1. írásos / szóbeli feljegyzések	4. nomád / törzsi állattartás
2. vitatott / bizonytalan kérdés	5. betelepülő / állami törzsek
3. közös / folyamatos hagyományok	6. heves / viharos támadás

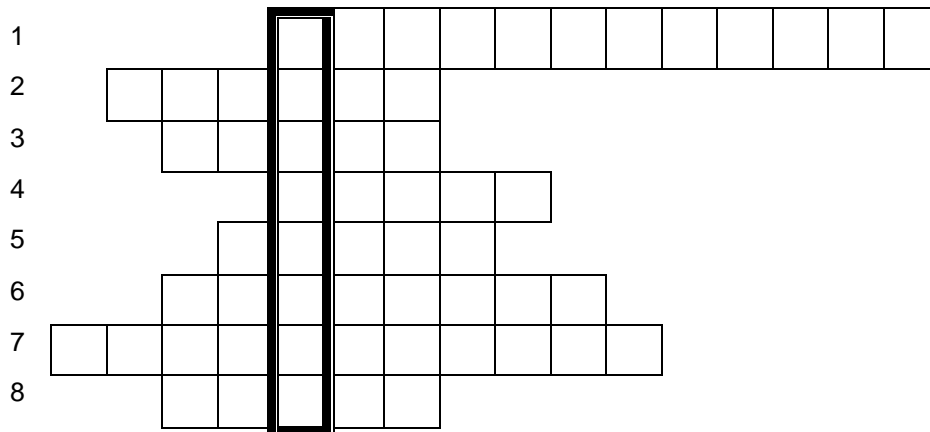
7. Tedd a megfelelő sorrendbe az alábbi szótagokat, hogy értelmes szavakat kapj!

1. A LAM TÁS PÍ ÁL LA	_____
2. JE LEM FE GEK DE SÉ	_____
3. I KÍ TO KA SÉ NA RET (2 szó)	_____
4. TÉ TÁS ŐS KU TÖR TA NET	_____
5. A TÉNY VÉ KE LE TE RESZ FEL SÉG	_____
6. TEK ME RE ZŐ ME GAZ SÁ IS DA GI	_____

8. Mit jelentenek az alábbi kifejezések, szókapcsolatok?

1. hatalmi igényekkel lépett fel
  - a) hatalomra akart kerülni
  - b) hatalmát meg akarta szilárdítani
2. összefogásra sarkall
  - a) azt kéri, hogy ne szóljanak bele egymás dolgába
  - b) arra buzdít, hogy működjenek együtt
3. válaszút elé kerül
  - a) bizonytalan
  - b) fontos döntést kell hoznia
4. kritikával kell kezelnünk
  - a) nem szabad gondolkodás nélkül elfogadnunk
  - b) nem szabad elfogadnunk
5. nehezíti a tisztánlátást
  - a) megtéveszt
  - b) nem teszi lehetővé, hogy pontosan ítéljük meg a helyzetet / dolgokat / ...
6. a nyelvészet tanúsága szerint
  - a) a nyelvészet kutatási területéhez tartozik
  - b) a nyelvészek bebizonyították

9. Fejtsd meg a keresztrejtvényt! Mit tudsz a megfejtésként kapott szóról?

1. napjainkban is jellemző környezeti probléma
2. őseink más szóval
3. a magyar törzsszövetségben a két fejedelem egyike
4. vándorló életmódot folytató népek
5. nép; leghíresebb uralkodója Attila
6. tudomány; leggyakoribb módszere az ásatás
7. népünk letelepedése a Kárpát-medencében
8. társadalmi közösség; nemzetségnél nagyobb

10. Egészítsd ki a kérdéseket a hiányzó szavakkal!

jelleget, helyet, céllal, problémát, hatásokat, információkat, eseményekkel, nehézségekkel

1. Milyen _____ szerezhethetünk a régészeti anyagból?
2. Milyen _____ foglalkozhatott a magyarokkal művében a császár?
3. Milyen _____ kell szembenézni a forrás értékelése során?
4. Milyen _____ foglal el az őstörténet a magyar közgondolkodásban?
5. Milyen _____ emlékek maradtak fenn napjainkig?
6. Milyen _____ érték népünket a vándorlás során?

11. Az alábbi szöveg egy hatékony tanulást segítő technikáról szól, de egy kicsit hiányos. Egészítsd ki a szöveget a hiányzó szavakkal, és pótdold a toldalékokat is!

akkor, és, amely, vagyis, ahol, és, ezért, is, ha

A gondolattérkép egy nagy, összetett kép. Egyszerre ad lehetőség _____ asszociáció _____, téri inger _____ csoportosítás _____, _____ egészek alkotásá _____, _____ rendkívül hatékony tanulási eszköz. _____ magunk alkottuk meg a vizuális elemek _____, _____ megvalósul az aktív, saját részvétel. Az ábra _____ lehetőségünk van a hangsúlyok megfelelő alkalmazás _____.

A gondolattérkép-módszer hatékony grafikai technika, _____ utat nyit az agy lehetőségeinek kihasználás _____, _____ alkalmazható az emberi tevékenységek bármely terület _____, _____ tanulás _____, tiszta gondolkodás _____ van szükség.

(Gyarmathy, 2010)

Irodalomjegyzék

- Dr. Tánczos, J. (2007). *Nyelvtanulás és diszlexia*. Debrecen: Pedellus Tankönyvkiadó Kft.
- Gaskó, K. (2009). Tanulási kompetenciakártyák. Budapest.
- Gósy, M., & Imre, A. (2007). *Beszédpercepció fejlesztő modulok*. Budapest: Nikol Kkt.
- Gyarmathy, É. (2010.. 11.). Gondolattérképek.
- Hornok, A., Laklia, M., & Sisák, G. (2013). *Sokszínű irodalom*. Szeged: Mozaik Kiadó.
- Kengyel, T. M. (2013). *Írni, olvasni jó(l)!* Budapest: Krasznár és Társa Könyvkereskedelmi Bt.
- Metzig, W., & Schuster, M. (2003). *Tanuljunk meg tanulni!* Budapest: Medicina Könyvkiadó Rt.
- Sindelar, B. (2001). *Tréningprogram - A rész képesség-gyengeségek terápiája*. Budapest: A/3 Nyomdaipari és Kiadói Szolgáltató Kft.
- Száray, M. (2007). *Történelem I. középiskolák, 9. évfolyam*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- <http://www.tmt-tanulas.com/index.php?gondolatterkepek>, letöltés: 2019. július 20.
- http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Tanulok_s_tanulcsoportok_megismerse_-_kiemelt_figyelmet_ignyl_tanulok_tanulsi_stlus.html letöltés: 2019. július 21.